

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Utbildningsbyrån, U2

Beslutande
Viceantråd
Annika Hambrudd

Föredragande
Specialsakkunnig
Bodil Regårdh

Justerat
Omedelbart

Nr 6

Lagpromemoria om ändring av landskapslagen (2006:71)
om studiestöd gällande bostadsstöd
ÅLR 2025/2081
24 U2/Utdrag

Beslut

Lagstiftningspromemoria, **bilaga 1, U225E05**, överförs härmed till lagberedningen för fortsatt beredning.

PM om landskapslag om studiestöd

FÖRSLAG PÅ ÄNDRING AV 13 § BOSTADSSTÖD

Dnr: ÅLR 2025/2081

Datum: 18.3.2025

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
2.	Bakgrund.....	2
3.	Nuläge.....	2
4.	Beräknad inbesparing	3
5.	Konsekvensbedömning.....	4
5.1	Konsekvenser för myndigheten	4
5.2	Konsekvenser för studerande med minderåriga barn.....	4
6.	Föreslagen ändring	4
7.	Ikraftträdande.....	5

1. Inledning

Landskapsregeringen föreslår att landskapslagen (2006:71) om studiestöd ändras och att det införs bestämmelser om vilka typer av bostäder en studerande har rätt att få bostadsstöd för.

Förslaget grundar sig på landskapsregeringens mål att få en balanserad ekonomi bland, annat genom en minskning av landskapets kostnader.

Avsikten är att de föreslagna lagändringarna ska träda i kraft så fort som möjligt. Lagförslaget behöver därmed behandlas i brådskande ordning. Landskapsregeringen vill även lyfta behovet av en total revidering av den åländska studiestödslagen.

2. Bakgrund

I riket ändrades rikslagen (938/2014) om allmänt bostadsbidrag från och med 1.1.2025. Ändringen innebär att det allmänna bostadsbidraget för ägarbostäder avskaffades. Med ägarbostäder avses aktielägenheter, dvs. bostäder i ett hus som ägs av ett bostadsaktiebolag eller ett bostadsandelslag, och andra ägarbostäder, dvs. främst egnahemshus och liknande. Bestämmelser som gäller stöd för boende till studerande kommer att ändra från och med 1.8.2025 så att studerande som får studiestöd från FPA kommer från och med hösten 2025 att få studiestödets bostadstillägg i enlighet med rikslagen (65/1994) om studiestöd, istället för det allmänna bostadsbidraget. Motsvarande bestämmelser som finns i landskapslag (2006:71) om studiestöd. Ändringen i rikets lag gäller inte personer som bor med sitt eget eller sin partners barn. De kan även i fortsättningen få allmänt bostadsbidrag för hyresbostad och bostadsrättsbostad, men inte för ägarbostad. Orsaken till lagändringarna i riket är att genomföra en del av de åtgärder för att balansera upp statsfinanserna som gäller det allmänna bostadsbidraget och som anges i regeringsprogrammets avsnitt 4.3 om *Social trygghet som uppmuntrar till arbete*.

Från och med 1 januari 2025 är situationen för en åländsk studerande som har en ägarbostad kan beviljas bostadsstöd i enlighet med LL (2006:71) om studiestöd men inte om den studerande har ett minderårigt barn. Orsaken är att studerande som bor med sitt minderåriga barn eller sin partners barn kan beviljas det allmänna bostadsbidraget från FPA, men från och med 1.1. 2025 enbart för hyresbostäder och bostadsrätter inte för ägarbostäder.

3. Nuläge

Enligt nu gällande bestämmelser i landskapslagen om studiestöd (2006:71) har en studerande som beviljats studiepenning eller vuxenstudiepenning och har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem rätt till bostadsstöd. Bostadsstödet gäller både hyresbostäder, bostadsrättsbostäder och ägarbostäder. Den som studerar utomlands beviljas bostadsstöd på samma villkor som den som studerar på Åland och i riket. Villkoren för att få studiestöd är dock att den studerande studerar vid en högskola och har fyllt 18 år eller att den studerande behöver bostaden för att restiden från föräldrahemmet till skolan under normala förhållanden är längre än två timmar tur och retur. Även en studerande som inte har rätt till studiepenning, enligt bestämmelserna i 7 §, men har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem, har rätt till ett bostadsstöd om den studerande behöver bostaden för att restiden från föräldrahemmet till skolan under normala förhållanden är längre än två timmar tur och retur. Ytterligare finns

det bestämmelser om att studerande som bor i samma hushåll som sitt minderåriga barn eller med sin vårdnadshavare som beviljats studiestöd, har endast rätt till bostadsstöd för en bostad som används på grund av studier och som finns på annan ort än familjens stadigvarande bostad eller om den studerande studerar och bor utomlands huvudsakligen på grund av studier.

Totala antalet som erhållit bostadsstöd under 2024 är 1061 studerande, vilket framgår i tabell 1. Av dessa är det 246 studerande som bor i vad som i studiestödssystemet kategoriseras som ägarbostad. Endast 46 av de som bor i ägarbostad fick bostadsstöd 2024, varav 41 är utan barn eller har myndiga barn och resterande 5 har minderåriga barn. De som har minderåriga barn har fått bostadsstöd på grund av studier på utomlands. Ytterligare fanns det 139 studerande som bor i ägarbostad och som lyfter försörjartillägg men inget bostadsstöd. På grund av handläggningstekniska skäl ingår i studiestödssystemet boendeformen "ägarbostad" och boendeformen "bostadsrättsbostad" i samma kategori. I systemet benämns dessa som "ägarbostad". Det är därför svårt att få fram det exakta antalet studerande som bor i en ägarbostad. Bland de studerande som beviljats bostadsstöd för kategorin ägarbostad kan alltså finnas ett antal som bor i en bostadsrätt. Siffrorna i tabellen visar därav inte det exakta antalet beviljade bostadsstöd för just ägarbostäder.

Tabell 1. Antal studerande som erhållit bostadsstöd 2024	
År 2024	Antal personer
Bostadsstöd totalt - alla studerande och alla typer av boende	1061
Studiestödstagare som bor i en ägarbostad	246
1. Beviljade bostadsstöd för ägarbostad totalt	46
a. Varav utan barn/med myndiga barn	41
b. Varav med minderåriga barn utanför Åland/Finland	5
2. Lyfter försörjartillägg men inget bostadsstöd, bor i ägarbostad	139
<i>Källa: Ams 2024</i>	

Studerande som beviljats studiepenning enligt landskapslagen om studiestöd, studerar i Finland (eller på Åland) och bor med minderåriga barn har inte rätt till bostadsstöd. De kan istället få det allmänna bostadsbidraget enligt rikets lag om allmänna bostadsbidrag. Enligt FPA:s statistikbas så var antalet hushåll som fått allmänt bostadsbidrag för ägarbostad i slutet på 2024 63 varav antalet barnfamiljer var 38 st. Eftersom studerande från Åland får studiestöd från Ams så går det inte att få fram i FPA:s databas hur många som var studerande på Åland eller i Finland, men av dessa 38 barnfamiljer statistikfördes som arbetslösa barnhushåll 7 och arbetande barnhushåll 18 st. Detta betyder att det kan handla om max. 13 studerande med minderåriga barn som fått allmänt bostadsbidrag fram till 31.12 2024.

4. Beräkning inbesparing

Antalet som beviljats bostadsstöd för ägarbostad enligt 13 § i LL om studiestöd var 2024 totalt 46 studerande, men eftersom det saknas uppgifter om hur stor andel av dessa som bor i en bostadsrätt är den totala inbesparingen svårprognostiserad.

Studenter som var beviljade bostadsstöd för ägarbostad var fördelat enligt följande:

- 19 studenter på Åland
- 8 studenter i Finland
- 19 studenter i Sverige. 5 av dessa bor med minderåriga barn.

31 av de 46 fick max bostadsstöd 269 euro per månad och 21 av 46 lyfter även studielån. Baserat på förslaget minskar det totala studiestödet med 2 421 euro per läsår per person för denna grupp. Resterande 15 fick ett bostadsstöd om drygt 161 euro i genomsnitt per månad vilket medför ett minskat studiestöd om 1 449 euro i genomsnitt per läsår per person.

Inbesparing vid slopande av bostadsstöd för boende i ägarbostad från och med 1.8.2025:

Utifrån uppgifterna att 46 studenter beviljats bostadsstöd för ägarbostad blir resultatet enligt följande:

$46 \times 269 \text{ e} = 12\,374 \text{ e/månad}$

Inbesparing höstterminen 2025 blir ca. $12\,374 \times 4,5 \text{ månader} = 55\,683 \text{ euro}$ (minus okänt antal bostadsrätter).

Inbesparing per helt kalenderår (räknat på 10 månader eftersom få får bostadsstöd för 12 månader):

$12\,374 \times 10 \text{ månader} = \mathbf{123\,740 \text{ euro}}$ (minus okänt antal bostadsrätter).

5. Konsekvensbedömning

5.1 Konsekvenser för myndigheten

Den föreslagna ändringen kräver ändringar i Ams studiestödssystem. I nuvarande studiestödssystem är boendeformen "ägarbostad" och boendeformen "bostadsrättsbostad" i samma kategori. Kategorin behöver modifieras så att boendeformen "ägarbostad" ersätts av boendeformen "bostadsrättsbostad".

5.2 Konsekvenser för studenter med minderåriga barn

Förslaget att avskaffa bostadsstöd för ägarbostäder påverkar vårdnadshavarens möjligheter att försörja sina barn därför är det av betydelse med tanke på barn och ungas välfärd. De som påverkas är minderåriga barn till studenter som bor i ägarbostad och som studerar utomlands. Dessa är max. 5 till antalet. De som även påverkas är minderåriga barn till studenter som bor i en ägarbostad och som erhållit allmänt bostadsbidrag eftersom de studerar på Åland eller i Finland. Det handlar om max 13 familjer. Totalt kommer ändringen att påverka omkring 18 barnfamiljer.

6. Föreslagen ändring

Föreslås att det införs en bestämmelse i landskapslagen (2006:71) om studiestöd, om vilka typer av bostäder en student har rätt att få bostadsstöd för. Förslaget innebär att en student som beviljats studiepenning eller vuxenstudiepenning och har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem har rätt till bostadsstöd om bostaden är en hyresbostad eller en bostadsrättsbostad. Förslaget innebär också att en student som bor i en ägarbostad inte beviljas bostadsstöd. Lagparagrafen som berörs är 13 §.

Föreslås att ny lagtext i 13 § Bostadsstöd är:

En studerande **som bor på hyra eller i en bostadsrättsbostad** och beviljats studiepenning eller vuxenstudiepenning **samt** har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem har rätt till ett bostadsstöd om den studerande

1) studerar vid en högskola,

2) har fyllt 18 år eller

3) behöver bostaden för att restiden från föräldrahemmet till skolan under normala förhållanden är längre än två timmar tur och retur.

En studerande som inte har rätt till studiepenning enligt bestämmelserna i 7 §, men har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem, har rätt till ett bostadsstöd om den studerande behöver bostaden för att restiden från föräldrahemmet till skolan under normala förhållanden är längre än två timmar tur och retur.

En studerande som bor i samma hushåll som sitt minderåriga barn eller med sin vårdnadshavare som beviljats studiestöd, har endast rätt till bostadsstöd för en bostad som används på grund av studier och som finns på annan ort än familjens stadigvarande bostad eller om den studerande studerar och bor utomlands huvudsakligen på grund av studier.

Den som studerar utomlands beviljas bostadsstöd på samma villkor som den som studerar på Åland och i riket.

7. Ikraftträdande

Bestämmelserna ska träda i kraft 15.4.2025 och tillämpas för studiestöd som beviljas för tid från och med 1.8.2025.